

# RocaJunyent Informa

Departament de Prevenció del  
Blanqueig de Capitals i Finançament del Terrorisme  
25 de novembre de 2021

Hi ha l'obligació d'implantar un canal de denúncies abans del 17 de desembre del 2021?



En les darreres setmanes hem vist que alguns mitjans han publicat l'obligació que tenen les empreses d'establir un canal de denúncies abans de la data esmentada, és cert? La resposta és que no, que, avui dia, no existeix aquesta obligació.

**La Directiva de la Unió Europea 2019/1937** del Parlament Europeu i del Consell de 23 d'octubre de 2019, relativa a la protecció de les persones que informin sobre infraccions del Dret de la Unió (la "Directiva"), la qual és coneguda com la *Directiva Whistle-blower*, recull a l'article 26 que els Estats membres, entre els quals s'inclou Espanya, hauran de promulgar les disposicions legals, reglamentàries i administratives, que considerin, no més tard el 17 de desembre de 2021, perquè aquelles empreses de més de 250 treballadors puguin complir amb el que disposa la Directiva, i el 17 de desembre de 2023 per a les empreses de més de 50 empleats.

La Directiva diu que sí que cal tenir el canal de denúncies implantat i diem que no, que no és obligatori, com és això? Ens explicarem, les directives no tenen efecte directe per als estats membres, és a dir, no són aplicables directament. Les directives només

adquireixen caràcter vinculant als estats membres quan aquests transposen la legislació al seu ordenament intern, a diferència dels reglaments de la UE que adquireixen caràcter vinculant i efecte directe, a tota la UE, a partir de la seva data d'entrada en vigor.

Aquesta Directiva disposa que ha de ser cada Estat membre qui defineixi com establir aquests canals de denúncia, respectant els requisits mínims imposats per la Directiva.

Actualment Espanya encara no ha transposat la Directiva a l'ordenament intern, per tant, les empreses de més de 250 treballadors, de moment, no tenen l'obligació legal d'establir un canal de denúncia intern. Tot i això, sí que seria recomanable que aquelles empreses de més de 250 treballadors es plantegin la implantació d'un canal de denúncia intern.

A finals del 2020 el Ministeri de Justícia va llançar una consulta pública sobre la transposició de la Directiva donant de termini fins a finals de gener d'aquest any per rebre tota mena d'al·legacions. Segons la pàgina web del ministeri esmentat, l'última notícia al respecte és del passat mes de juny, fent al·lusió a la reunió del Grup de Treball constituït al si del Ministeri de Justícia per abordar la transposició de la Directiva. Considerant els terminis que són necessaris per tramitar una llei al nostre país (de mitjana uns cinc mesos entre l'aprovació del projecte de llei pel Consell de Ministres, enviaments al Congrés, període d'esmenes, nomenar la Comissió, debat, ponència, deliberació, la fase al Senat i tornada al Congrés), no creiem que Espanya arribi en termini a la transposició.

Veient com estan els països del nostre entorn no es pot dir que estiguem tan malament en aquest sentit, quan es tracta de la transposició de la Directiva:

- ☐ Alemanya. Presentat el projecte de llei al Parlament alemany el desembre de 2021, havent estat rebutjat l'abril de 2021. Tenint en compte les recents eleccions, després de la marxa de Merkel, no sembla que tampoc els nostres amics alemanys arribin a temps. Hi ha un fort debat sobre si la norma alemanya ha d'anar o no més enllà dels mínims exigits per la Directiva.
- ☐ Àustria. Transposició pendent.
- ☐ Itàlia. El 8 de maig passat, el Parlament italià va aprovar la Llei de 22 d'abril de 2021 de delegació al govern, que l'insta a transposar la Directiva.
- ☐ França. Presentat el projecte de llei al Parlament francès el 21 de juliol de 2021 passat.

- ☐ Països Baixos. Des del 2016 tant al seu Codi Civil com en una llei anomenada “the House for Whistleblowers Act” es regulen els canals de denúncia. El juliol del 2020 es va publicar una llei que agrupava la normativa interna amb la Directiva. A hores d’ara segueix en tramitació l’aprovació d’aquesta nova llei agrupadora.
- ☐ Bèlgica. El primer projecte de llei que va ser rebutjat. Per evitar un nou rebuig al segon projecte de llei es va presentar el 30 d’abril del 2021 i s’està tramitant.
- ☐ Polònia. Presentat el projecte de llei al Parlament polonès el passat 18 d’octubre de 2021. El Centre de Legislació Governamental indica que les empreses poloneses no estan prou preparades per implementar els requisits de la Directiva i considera el termini massa exigent.
- ☐ República Txeca. Presentat el projecte de llei al Parlament l’1 de febrer del 2021, estant en aquests moments en tramitació.

Hi ha dos països que sí que han transposat ja la Directiva:

- ☐ Dinamarca. Va aprovar el 24 de juny de 2021, transposant la Directiva, la Llei de Protecció al Denunciant (Lov om beskyttelse af whistleblowere).
- ☐ Suècia. Va aprovar el passat 29 de setembre del 2021, transposant la Directiva, la Llei d’implementació de la Directiva Whistleblower (“genomförande av vis-selblåsdirektivet”).

D’aquesta anàlisi en traiem dues conclusions: que a la data en què ens trobem, a unes setmanes que acabi el termini per a la transposició de la Directiva, només dos estats membres de vint-i-set han transposat; i dos, que la transposició de la Directiva no està sent una tasca senzilla per part dels governs dels estats membres en trobar-se amb força oposició de diferents grups.

Sigui com sigui, si es vol anar avançant amb la implantació d’aquest canal a les nostres organitzacions, s’ha de tenir en compte que aquest ha de recollir els principis fonamentals següents:

1. **Confidencialitat de la identitat del denunciant:** els procediments de notificació i seguiments de les denúncies s’han de realitzar per mitjans que garanteixin mantenir en secret la identitat del denunciant/persona informant i de qualsevol tercer que intervingui en l’incompliment notificat, i s’impedeix l’accés a membres de l’empresa no autoritzats. La denúncia anònima i el diàleg posterior anònim són essencials perquè la gent s’atreveixi a reportar incompliments.
2. **Confirmació de la recepció:** la persona informant haurà de rebre un justificant de recepció de la seva denúncia en un termini de set dies.

3. **Persona de contacte:** per a la gestió del canal de denúncies s'ha de designar una persona imparcial o un departament competent. El designat ha de mantenir la comunicació amb el denunciant en cas de necessitar més informació sobre els fets reportats.
4. **El seguiment:** cal fer un seguiment diligent de la denúncia per la persona de contacte. Cal informar el denunciant, en un termini raonable (en cap cas superior als tres mesos des de l'acusament de rebut), sobre el seguiment de la denúncia. Cal assegurar que el canal de denúncia permeti un diàleg totalment anònim entre el denunciant i la persona de contacte.
5. **Comunicació i informació:** els procediments per a la presentació d'informes i el seguiment dels mateixos inclouran informació clara i accessible sobre com s'ha d'informar les autoritats competents, i si és el cas, a institucions o organismes oficials.
6. **Compliment del Reglament General de Protecció de Dades:** tot el tractament de les dades personals haurà de complir amb el RGPD.
7. **Registre d'informes:** tota organització ha de conservar els registres de totes les denúncies rebudes, pel temps necessari, respectant els requisits de confidencialitat.

En conclusió, sigui per al 17 de desembre d'aquest any, o una mica més tard, des de RocaJunyent recomanem que totes les empreses, amb plantilles de més de 50 empleats, comencin a organitzar els canals de denúncia, o canals ètics, o canals de report, o canals d'alertadors, que són algunes de les denominacions que se solen utilitzar.

Aquesta implantació del canal de denúncies pot ser un bon primer pas per fer l'oportú desplegament de compliance a l'empresa una cosa que, com reitera el Magistrat de la Sala Segona del Tribunal Suprem, Vicente Magro Servet, tota empresa, independentment de la seva mida, ha de comptar amb el seu model de compliment normatiu.